

Wijziging van de Wet opnemng buitenlandse kinderen ter adoptie betreffende de vereisten gesteld aan de beginseltoestemming, de leeftijdscriteria, de bijdrage in de kosten van het gezinsonderzoek, enige aspecten van toezicht op de vergunninghouders en voorts enige andere onderwerpen

Memorie van toelichting

Algemeen

Het wetsvoorstel voorziet in enige wijzigingen van de Wet opnemng buitenlandse kinderen ter adoptie en geeft uitvoering aan reeds aangekondigde voorstellen in de brieven van 9 mei en 29 december 2005 en 24 april 2006 (Kamerstukken II 2004/05, 28457 en 26672, nr. 23, en Kamerstukken II 2004/05, 28 457, nrs. 26 en 27).

De wijzigingen hebben betrekking op de leeftijdscriteria die gelden voor de aspirant-adoptiefouder(s), de beginseltoestemming voor wat betreft de mogelijkheid twee kinderen tegelijk ter adoptie op te nemen en de verhoging van de geldigheidsduur van de beginseltoestemming van drie naar vier jaren.

Voorts wordt het toezicht op de vergunninghouders op andere wijze ingericht. Analoog aan de toezichtstaak van de Inspectie jeugdzorg in het kader van de Wet op de jeugdzorg wordt de toezichtstaak van de inspectie toegespitst op de kwaliteit van de werkzaamheden van de vergunninghouders en wordt ook de krachtens artikel 5, tweede lid, aangewezen rechtspersoon, de Stichting Adoptievoorzieningen (verder: SAV), onder het toezicht van de Inspectie jeugdzorg gebracht. Het financiële toezicht op de vergunninghouders wordt bij het ministerie van Justitie, dat ook het financiële toezicht op voornoemde rechtspersoon uitoefent, ondergebracht. Deels wordt verder het preventieve toezicht gewijzigd, doordat vergunninghouders nog slechts met een machtiging van de minister van Justitie hun bemiddelingswerkzaamheden in landen die niet zijn aangesloten bij het Haags Adoptieverdrag van 29 mei 1993 zullen mogen uitoefenen.

Ook wordt erin voorzien dat van aspirant-adoptiefouders een bij algemene maatregel van bestuur vastgestelde bijdrage kan worden verlangd in de kosten van het onderzoek naar hun geschiktheid om een adoptiefkind te verzorgen en op te voeden.

Voorts wordt een uitdrukkelijke grondslag gecreëerd voor het verstrekken van subsidie aan de rechtspersoon die de algemene voorlichting, bedoeld in artikel 5, tweede lid, verzorgt voor enige andere door deze rechtspersoon uitgevoerde activiteiten op het gebied van interlandelijke adoptie.

Leeftijdscriteria

Voorgesteld wordt de maximumleeftijd van de aspirant-adoptiefouder(s) te verhogen (zie de artikelen 3, eerste lid, 4 en 5, vijfde, zesde en zevende lid). Met de vaste commissie voor Justitie van de Tweede Kamer heeft enkele malen overleg plaatsgevonden over de leeftijdscriteria bij interlandelijke adoptie. Gebleken is dat de thans geldende leeftijdscriteria als te beperkend worden ervaren. Ik deel die opvatting. Weliswaar is het zo dat naarmate de adoptiefouders een hogere leeftijd bereiken, hun flexibiliteit en opvoedingsvaardigheden veelal eerder af- dan toenemen en dat daardoor het risico

bestaat dat adoptiefouders het kind onvoldoende steun kunnen bieden bij het opgroeien, dit rechtvaardigt echter niet om bij voorbaat een gehele categorie van adoptiefouders uit te sluiten. Immers, uit het onderzoek van de Raad voor de Kinderbescherming naar de geschiktheid van de aspirant-adoptiefouders, waarbij ook de individuele omstandigheden van de aspirant-adoptiefouders worden onderzocht, kan blijken dat zij wel geschikt zijn om een kind ter adoptie op te nemen. Omdat het om een risico gaat en niet om een vaststaand gegeven – flexibiliteit en opvoedingsvaardigheden kunnen per individueel geval verschillen en hangen niet noodzakelijkerwijs samen met de leeftijd - is er ruimte om de maximumleeftijd te verhogen. Bij het door de Raad voor de Kinderbescherming uitgevoerde onderzoek naar de geschiktheid van de aspirant-adoptiefouders kan per individueel geval worden bezien of deze, ondanks de oudere leeftijd, geschikt zijn voor de opnemng van een buitenlands adoptiefkind.

Tot een algehele afschaffing van de leeftijdsriteria van de aspirant-adoptiefouders ga ik echter niet over. Vanaf een bepaalde leeftijd wordt de kans op een negatief advies van de zijde van de Raad voor de Kinderbescherming zo groot dat het niet stellen van leeftijdsriteria onnodige verwachtingen zou wekken bij de aspirant-adoptiefouders. Bovendien zou hun leeftijd ook niet meer overeenstemmen met de leeftijd waarop mensen nog jonge kinderen hebben. Een te grote afwijking van de gemiddelde gezinssituatie in Nederland wordt als onwenselijk beschouwd.

Thans geldt dat de aspirant-adoptiefouders op het moment dat zij een beginseltoestemming verzoeken, de leeftijd van tweeënveertig jaren niet mogen hebben bereikt. Voor aspirant-adoptiefouders van tweeënveertig jaar en ouder geldt dat deze in beginsel niet in aanmerking komen voor een beginseltoestemming, tenzij is gebleken dat zij in het bijzonder geschikt zijn om een ouder of gehandicapt kind op te nemen en zij de leeftijd van vierenveertig nog niet hebben bereikt. Deze geschiktheid wordt thans nog getoetst door de Raad voor de Kinderbescherming met behulp van de zogenaemde IBO-toets (Instrumentarium Bijzondere Omstandigheden).

De maximumleeftijd waarop aspirant-adoptiefouders een verzoek om een beginseltoestemming kunnen indienen, wordt verhoogd tot de leeftijd waarop de jongste van de aspirant-adoptiefouders – doorgaans de vrouw – de leeftijd van vierenveertig jaren zal hebben bereikt. Door de leeftijd van de jongste aspirant-adoptiefouder als uitgangspunt te nemen, wordt zo veel mogelijk aangeknoopt bij een leeftijd waarop in ieder geval één van de aspirant-adoptiefouders zelf nog een kind had kunnen krijgen. De IBO-procedure komt met deze wijziging te vervallen. De bijzondere geschiktheid van aspirant-adoptiefouders om oudere of gehandicapte kinderen op te nemen, zal steeds –ongeacht de leeftijd van de aspirant-adoptiefouders- expliciet in het gezinsonderzoek aan de orde komen. Om voornoemde reden wordt ook voor het leeftijdsverschil aangeknoopt bij de leeftijd van de jongste aspirant-adoptiefouder en wordt het maximumleeftijdsverschil tussen de jongste aspirant-adoptiefouder en adoptiefkind verhoogd van veertig jaren tot vierenveertig jaren op het moment van de opnemng.

Verder wordt de maximumleeftijd van de oudste adoptant op het moment van opnemng van het adoptiefkind verhoogd van zesenvieftig tot zesenvijftig jaren. Zodra één van de aspirant-adoptiefouders (de oudste) deze leeftijd bereikt, kan een beginseltoestemming niet worden verleend en de geldigheidsduur daarvan niet worden verlengd. Deze maximumleeftijd geldt ook voor de

echtgeno(o)t(e), geregistreerde partner, of andere levensgezel van de persoon die alleen een verzoek indient. Op deze wijze wordt voorkomen dat aspirant-adoptiefouders via de procedure van éénouderadoptie na het bereiken van de maximumleeftijd toch nog een kind op kunnen nemen.

De voorgestelde leeftijdsriteria brengen met zich dat de jongste of enige aspirant-adoptiefouder tot het bereiken van de leeftijd van vijftig jaren een kind kan opnemen. Dit laatste in verband met het vereiste dat het kind de leeftijd van zes jaren niet mag hebben bereikt, en het maximale leeftijdsverschil tussen de aspirant-adoptiefouder en adoptiefkind tot vierenzeventig jaren op het moment van opneming van het kind. Dit betekent bijvoorbeeld dat als de jongste of de enige aspirant-adoptiefouder negenenzeventig jaar oud is, het op te nemen kind niet jonger mag zijn dan vijf jaar. Er kan geen beginseltoestemming meer worden verleend indien de jongste aspirant-adoptiefouder de leeftijd van vijftig jaren heeft bereikt. Dit is ook het geval indien deze een partner heeft die jonger is dan zesenvijftig jaar.

Bijdrage kosten gezinsonderzoek

Op grond van artikel 5, eerste lid, stelt de Raad voor de Kinderbescherming een onderzoek in naar de geschiktheid van de aspirant-adoptiefouders voor de verzorging en opvoeding van een buitenlands kind. Voorgesteld wordt dat de aspirant-adoptiefouders een bij algemene maatregel van bestuur vast te stellen bijdrage in de kosten van dit onderzoek moeten voldoen voordat met het gezinsonderzoek een aanvang wordt gemaakt. De gedachte om van de aspirant-adoptiefouders een bijdrage in de kosten van het gezinsonderzoek te verlangen, is mede daarop gebaseerd dat deze zelf een adoptiefkind willen opnemen (profijtbeginnel), terwijl het in het belang van het kind is dat hun geschiktheid daartoe wordt onderzocht.

Er is bij de berekening van de kostprijs uitgegaan van een kostprijs van € 1.615,- per onderzoek ten tijde van het in januari 2005 door Cap-Gemini opgestelde rapport onderzoek Vereenvoudiging Adoptieprocedure. Naar aanleiding van dit rapport worden in 2006 enkele wijzigingen in de organisatie van het gezinsonderzoek doorgevoerd. Kortgezegd komen de wijzigingen erop neer dat een onderscheid wordt doorgevoerd tussen een standaard en een uitgebreid onderzoek bij aanvang van het gezinsonderzoek. Het standaard onderzoek wordt ingekort met één gesprek en zal daarmee drie in plaats van vier gesprekken omvatten. Voorts wordt het gezinsonderzoek geconcentreerd op een beperkt aantal vestigingen van de Raad voor de Kinderbescherming. Voor een nadere uiteenzetting daarvan wordt verwezen naar de brieven van 29 december 2005 (Kamerstukken II 2005/06, 28 457, nr. 26) en 24 april 2006 (Kamerstukken II 2005/06, 28 457, nr. 27) welke laatste in het kader van een schriftelijk overleg met de vaste commissie van Justitie van de Tweede Kamer. Deze wijzigingen hebben een kostenverlagend effect. De kostprijs van een gezinsonderzoek komt daarmee op een bedrag van € 1.438,- per onderzoek.

Administratieve lasten

De uitbreiding van de geldigheidsduur van een beginseltoestemming van drie naar vier jaar (artikel 3, eerste lid) en de mogelijkheid dat aspirant-adoptiefouders ook een beginseltoestemming kunnen krijgen voor de opneming van twee kinderen tegelijk (artikel 3, tweede lid) brengen een (beperkte)

administratieve lastenverlichting met zich van in totaal enkele tientallen uren (tijd ten behoeve van het opstellen van een verzoek om een beginseltoestemming) en daarnaast enkele tientallen euro's (portokosten ten behoeve van verzending verzoek om een beginseltoestemming).

Voor de betaling van de bijdrage in het gezinsonderzoek wordt aangesloten bij de reeds geldende betalingsprocedure voor de voorlichting. Het aantal betaalhandelingen van de aspirant-adoptiefouders zal daardoor niet toenemen. Wel wil ik de mogelijkheid openen om op verzoek van de aspirant-adoptiefouders betaling in twee termijnen toe te staan.

Financiële gevolgen

De voornoemde wijzigingen in het gezinsonderzoek hebben een kostenverlagend effect en leveren een besparing op van € 0,3 miljoen. Met deze besparing en het voorstel om van de aspirant-adoptiefouders een bijdrage in de kosten van het gezinsonderzoek te kunnen verlangen, wordt de totale besparing op de Justitiebegroting begroot op € 2,6 miljoen.

De uitbreiding van de toezichtstaak van de Inspectie jeugdzorg met het toezicht op de SAV heeft geen gevolgen voor de Justitiebegroting. De Inspectie jeugdzorg zal deze taak binnen de huidige capaciteit en bedrijfsvoering kunnen opvangen. Ook de overheveling van het financiële toezicht op de vergunninghouders naar het ministerie van Justitie zal niet tot een uitbreiding van de capaciteit leiden.

Ten aanzien van de opnemingsgrondslag voor het verstrekken van subsidie aan de SAV kan worden opgemerkt dat ook thans al subsidie aan deze rechtspersoon wordt verstrekt. Dit voorstel leidt dan ook niet tot extra uitgaven.

Ten gevolge van de voorgestelde verhoging van de maximumleeftijd van de aspirant-adoptiefouders zal de Raad voor de Kinderbescherming vaker een uitgebreid gezinsonderzoek verrichten. Een uitgebreid onderzoek biedt meer ruimte om leeftijdgerelateerde risico's, zoals flexibiliteit en opvoedingsvaardigheden, te onderzoeken. Ook de geschiktheid van de aspirant-adoptiefouders om twee kinderen tegelijk op te nemen zal in een uitgebreid onderzoek in plaats van in een standaard onderzoek worden gezien. De kosten van een uitgebreid gezinsonderzoek zijn verwerkt in het voornoemde bedrag van € 1.438,- per gezinsonderzoek.

Artikelen

Artikel I

A

In het nieuwe artikel 3, eerste lid, wordt de periode waarvoor de beginseltoestemming geldt, verhoogd van drie tot vier jaren. Een beginseltoestemming is in duur beperkt, omdat de omstandigheden van het gezin gedurende de adoptieperiode zodanig kunnen veranderen dat, zouden bij het onderzoek naar de geschiktheid van de aspirant-adoptiefouders deze omstandigheden in aanmerking zijn genomen, de beginseltoestemming niet zou zijn verleend. Verhoging van drie tot vier jaren wordt evenwel verantwoord geacht en sluit beter aan bij de gemiddelde duur van de adoptieprocedure, die thans drie

en een half jaren belooft. De voorgestelde wijziging doet er niet aan af dat het land van herkomst van het kind soms toch een recenter gezinsrapport zal vragen. Er zijn landen (zoals de Verenigde Staten) die zelfs al na één jaar een nader onderzoek verlangen naar de geschiktheid van de aspirant-adoptiefouders.

Voorts wordt een wijziging van artikel 3, eerste lid, voorgesteld in verband met de verhoging van de maximumleeftijd van de aspirant adoptief-ouders (zie hierover ook de toelichting onder Algemeen). De verhoging van de maximumleeftijd brengt met zich dat de beginseltoestemming niet slechts geldig is tot het tijdstip dat één van de aspirant-adoptiefouders (de oudste) de leeftijd van zesenvertig jaren bereikt, maar tot het tijdstip waarop een van de aspirant-adoptiefouders (de oudste) de leeftijd van zesenvijftig jaren bereikt, dan wel het tijdstip waarop de jongste aspirant-adoptiefouder de leeftijd van vijftig jaren bereikt. In geval van eenouderadoptie overschrijdt de geldigheidsduur van de beginseltoestemming niet het tijdstip waarop de verzoeker de leeftijd van vijftig jaren bereikt of waarop diens echtgeno(o)t(e), geregistreerd partner of andere levensgezel de leeftijd van zesenvijftig jaren bereikt.

In het nieuwe artikel 3, tweede lid, wordt bepaald dat de beginseltoestemming ook voor twee kinderen tegelijk kan worden gegeven. De Raad voor de Kinderbescherming zal op verzoek van de aspirant-adoptiefouders bij het gezinsonderzoek onderzoeken of de aspirant-adoptiefouder(s) geschikt zijn voor opnemning van twee kinderen tegelijk. Thans dienen de aspirant-adoptiefouders voor de opnemning van een tweede kind een aparte beginseltoestemming te verzoeken.

Met de uitzondering in de tweede zin van het nieuwe tweede lid wordt voorzien in de mogelijkheid om in verband met bijzondere – aan de kinderen gerelateerde - omstandigheden meer kinderen op te nemen dan het aantal waartoe de in eerste instantie afgegeven beginseltoestemming strekt. Bij de opnemning van meer (dan twee) kinderen tegelijk zal het in de praktijk steeds gaan om de opnemning van broertjes en/of zusjes of om de opnemning van kinderen die altijd tezamen in een pleeggezin of tehuis hun verblijf hebben gehad en daar aan elkaar gehecht zijn geraakt. In deze gevallen kan een opnemning van meer kinderen tegelijk in het belang van de kinderen zijn.

B

De formulering van het huidige artikel 4, onderdeel a, tweede zin, lijkt te impliceren dat gehuwde personen slechts tezamen een kind kunnen adopteren. Dit is niet het geval. De bepaling ziet erop dat de echtgeno(o)t(e), voor wie de opnemning van een adoptiefkind ook ingrijpende consequenties zal hebben, instemt met de wens van diens echtgeno(o)t(e). Om dit beter tot uitdrukking te brengen, wordt de formulering van artikel 4, onderdeel a, tweede zin, in die zin gewijzigd. Daarbij wordt hetzelfde bepaald voor aspirant-adoptiefouders die alleen een verzoek indienen en een geregistreerde partner of andere levensgezel hebben. Ook voor deze laatste personen zal de opnemning van een buitenlands adoptiefkind immers ingrijpende consequenties kunnen hebben.

Op grond van artikel 4, onderdeel d, zoals dit thans luidt, moeten aspirant-adoptiefouders eigen kinderen of voor adoptie in hun gezin opgenomen kinderen ten minste één jaar hebben verzorgd en opgevoed voordat hun verzoek tot een beginseltoestemming in behandeling kan worden genomen. Het is voor een kind dat voor adoptie wordt opgenomen van belang dat het in een stabiel

gezin wordt geplaatst. De verzorgingstermijn van een jaar, bedoeld in artikel 4, onderdeel d, dient ertoe dat de nieuwe situatie in het gezin zich stabiliseert alvorens te beoordelen of de adoptiefouders geschikt en in staat kunnen worden geacht een volgend kind ter adoptie op te nemen. Dit geldt ook in geval een pleegkind voor langdurige plaatsing in het gezin is geplaatst. Om die reden wordt voorgesteld om er in onderdeel d in te voorzien dat in dat geval eveneens de periode van een jaar wordt gehanteerd.

Op deze termijn van een jaar wordt voorts een uitzondering voorgesteld voor de situatie dat er binnen het jaar na opnemng van het eerste kind blijkt dat dit kind een broer(tje) en/of zus(je) heeft of dat er een ander kind is waarmee het eerste kind een hechte band heeft, bijvoorbeeld in het geval deze kinderen langere tijd gezamenlijk in een tehuis of een pleeggezin hebben gewoond. Omdat in deze gevallen de twee kinderen reeds aan elkaar gehecht zijn, kan van de verplichte periode van verzorging en opvoeding van het ervoor opgenomen kind worden afgezien.

In het voorgestelde artikel 4, onderdeel e, wordt bepaald dat de aspirant-adoptiefouders een bij of krachtens algemene maatregel van bestuur vastgestelde bijdrage in de kosten van het gezinsonderzoek voor de aanvang daarvan dienen te voldoen. Doordat wordt bepaald dat deze bijdrage bij "of krachtens" algemene maatregel van bestuur wordt vastgesteld, wordt erin voorzien dat het bedrag bij ministerieel besluit kan worden geïndexeerd. Hetzelfde wordt daarmee van toepassing op de reeds bestaande bijdrage in de kosten van algemene voorlichting.

C

De wijziging van artikel 5, eerste lid, houdt verband met de wijziging van de hoogte van de maximumleeftijd voor de aspirant-adoptiefouders en de invoering van de mogelijkheid dat een beginseltoestemming ook de opnemng van twee kinderen tegelijk kan betreffen. Willen de aspirant-adoptiefouders twee kinderen tegelijk opnemen, dan zal de Raad voor de Kinderbescherming de geschiktheid van de aspirant-adoptiefouders hiervoor op hun verzoek onderzoeken.

De wijziging van het tweede lid vloeit voort uit de overheveling van het toezicht op de rechtspersoon, bedoeld in artikel 5, tweede lid, de SAV, naar de Inspectie jeugdzorg. Zie hierover voorts artikel I, onder L en M. Sinds 1989 is de SAV op grond van artikel 1 van het Besluit opnemng buitenlandse kinderen ter adoptie aangewezen om de voorlichting, bedoeld in artikel 5, tweede lid, te verstrekken. In verband met het toezicht op de kwaliteit in algemene zin van deze rechtspersoon en het toezicht op de naleving van de voorschriften die voor deze rechtspersoon gelden (zie de voorgestelde wijzigingen van artikel 25), alsmede in verband met te verlenen subsidie aan deze rechtspersoon en de controle van de rechtmatige en doelmatige besteding daarvan (zie de voorgestelde artikelen 24b en 26a), wordt de uitdrukkelijke grondslag tot aanwijzing van deze rechtspersoon opgenomen in artikel 5, tweede lid.

Op grond van het voorgestelde derde lid, wordt het mogelijk van aspirant-adoptiefouders een bijdrage in de kosten van het gezinsonderzoek te vragen. De hoogte van het bedrag wordt vastgesteld bij algemene maatregel van bestuur. Gedacht wordt aan een bedrag van rond € 1.400,-. Zie hierover ook de toelichting onder Algemeen.

In het nieuwe artikel 5, vierde lid, wordt erin voorzien dat aspirant-adoptiefouders steeds een afschrift van het rapport van de Raad voor de Kinderbescherming ontvangen wanneer hun verzoek tot verlening van een beginseltoestemming of verlenging van de geldigheidsduur daarvan is afgewezen. Het gaat hier om een beperkt aantal gevallen per jaar en in de praktijk wordt ook thans in deze situaties steeds een afschrift van het rapport aan de aspirant-adoptiefouders gestuurd. Voorts wordt een redactionele wijziging voorgesteld.

In het voorgestelde vijfde lid wordt bepaald dat een verzoek om een beginseltoestemming kan worden ingediend totdat de aspirant-adoptiefouder of, in geval van een gezamenlijk verzoek, de jongste van de aspirant-adoptiefouders de leeftijd van vierenzeventig jaar heeft bereikt. Zie hierover ook de toelichting onder Algemeen.

In het zesde en zevende lid wordt het leeftijdsverschil tussen aspirant-adoptiefouder en adoptiefkind verhoogd van veertig jaren (tweeënveertig in geval van bijzondere omstandigheden) naar vierenzeventig jaren leeftijdsverschil tussen de jongste aspirant-adoptiefouder en het adoptiefkind op het moment van opneming van het kind. Het leeftijdsverschil tussen de oudste aspirant-adoptiefouder en het adoptiefkind kan hoger liggen dan vierenzeventig jaren.

D

De wijziging van artikel 6 ziet op de mogelijkheid de beginseltoestemming op te schorten gedurende het onderzoek van de Raad voor de Kinderbescherming naar de geschiktheid van de aspirant-adoptiefouders. Het gaat om gevallen waarin er na verlening van de beginseltoestemming aanwijzingen zijn dat de situatie van de aspirant-adoptiefouders zodanig is gewijzigd dat, als deze gewijzigde situatie zich had voorgedaan op het moment van het besluit tot verlening van de beginseltoestemming, dit verzoek zou zijn afgewezen. Te denken valt bijvoorbeeld aan ernstige relatieproblemen tussen de aspirant-adoptiefouders of een ernstige ziekte van één van hen. In dat geval kan het wenselijk zijn dat de beginseltoestemming wordt opgeschort, zodat de aspirant-adoptiefouders gedurende het aanvullend onderzoek door de Raad voor de Kinderbescherming daar geen gebruik van kunnen maken. Mocht uit het onderzoek alsnog blijken van de geschiktheid van de aspirant-adoptiefouders, dan kunnen deze op basis van hun beginseltoestemming de procedure vervolgen, zonder dat een nieuwe beginseltoestemming hoeft te worden verzocht.

E

Artikel 7, eerste lid, bepaalt thans dat ten behoeve van de beslissing op bezwaar tegen een besluit houdende de afwijzing van een verzoek tot verlening van een beginseltoestemming of tot verlenging van de geldigheidsduur ervan alsmede de intrekking van een beginseltoestemming het advies van de Raad voor strafrechtstoepassing en jeugdbescherming (RSJ) wordt ingewonnen. Voorgesteld wordt het artikel te wijzigen opdat alleen nog een advies van de RSJ hoeft te worden gevraagd wanneer de beginseltoestemming of de verlening van de geldigheidsduur daarvan is afgewezen op grond van niet-geschiktheid van de verzoekers tot opneming van een buitenlands kind ter adoptie. Bovendien wordt bepaald dat het advies van de RSJ niet hoeft te worden ingewonnen wanneer het bezwaar kennelijk ongegrond of kennelijk niet-ontvankelijk is. Daarbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan een

bezwaarschrift dat evident te laat is ingediend. De bezwaarprocedure wordt verkort, terwijl het niet-inwinnen van advies van de RSJ de belangen van betrokkenen niet zal schaden, omdat dit advies ten aanzien van dergelijke bezwaren niet tot een andere beslissing zou kunnen leiden.

F

Op grond van artikel 7a, eerste lid, doen de vergunninghouders onderzoek naar de zuiverheid en de zorgvuldigheid van handelen van de autoriteiten, personen of instellingen waar de aspirant-adoptiefouders gebruik van wensen te maken in geval van deelbemiddeling. De vergunninghouder brengt op grond van het derde lid advies aan de minister uit naar aanleiding van dit onderzoek, na ontvangst waarvan de minister vervolgens besluit of de doorzending van het rapport en de bemiddeling zullen plaatsvinden. Indien de vergunninghouder niet binnen acht weken nadat opgave is gedaan van de in het buitenland gelegde contacten en de benodigde informatie is overgelegd, advies heeft uitgebracht, kunnen de aspirant-adoptiefouders de minister verzoeken om te beslissen over de doorzending, welk besluit binnen acht weken na de ontvangst van dat verzoek moet zijn genomen. In de praktijk is gebleken dat de vergunninghouders, indien zij niet binnen acht weken advies uitbrengen, niet of nauwelijks aangeven waarom het niet is gelukt om de juiste informatie te vergaren. Ten behoeve van het besluit over de doorzending moet het onderzoek dan vrijwel in zijn geheel opnieuw worden gedaan door het ministerie van Justitie. Dit leidt er vaak toe dat niet tijdig over de doorzending kan worden besloten. Om de informatie te stroomlijnen en de procedure te bespoedigen, wordt voorgesteld in artikel 7a, vierde lid, te bepalen dat de vergunninghouder de minister van Justitie en de aspirant-adoptiefouders onverwijld schriftelijk mededeelt waarom hij het advies niet binnen acht weken gereed heeft voor doorzending.

G

Met de wijziging van artikel 15 wordt aan vergunninghouders de verplichting opgelegd om, naar analogie van artikel 4 van de wet van 14 mei 1998 tot uitvoering van het op 29 mei 1993 te 's-Gravenhage tot stand gekomen verdrag inzake de bescherming van kinderen en de samenwerking op het gebied van interlandelijke adoptie en, in verband daarmee, wijziging van de Wet opneming buitenlandse pleegkinderen en enige andere wetten (Stb. 1998, 302) (verder: Uitvoeringswet Haags Adoptieverdrag 1993), ook voor hun bemiddelende taken in niet-Verdragslanden een machtiging van de minister van Justitie te verzoeken. Zonder deze machtiging zullen zij in deze landen geen bemiddelingsactiviteiten mogen uitoefenen.

De machtiging kan worden geweigerd wanneer er al een of meer andere vergunninghouders bemiddelingsactiviteiten in het desbetreffende land ondernemen.

Invoering van het machtigingssysteem brengt overigens niet met zich dat de vergunninghouders bij het controleren van de contacten op grond van artikel 7a worden beperkt tot de landen waarvoor zij eerst een machtiging hebben verzocht.

H

De verwijzing in artikel 18 naar artikel 32 wordt geschrapt, aangezien artikel 32 is vervallen op grond van artikel 14, onderdeel U, van de Uitvoeringswet Haags Adoptieverdrag 1993.

Met de overige wijzigingen van artikel 18 wordt een uitdrukkelijke grondslag voor het opschorten van een vergunning gegeven. Daarnaast wordt ook bepaald dat de machtiging, bedoeld in artikel 15, tweede lid, kan worden opgeschort of ingetrokken onder dezelfde omstandigheden als een vergunning. Indien een vergunninghouder in een bepaald land zijn werkzaamheden niet naar behoren verricht, terwijl dezelfde vergunninghouder in andere landen wel naar behoren functioneert, kan er, door toepassing van de mogelijkheid om een machtiging in te trekken of op te schorten, in worden voorzien dat deze vergunninghouder zijn werkzaamheden slechts zal moeten staken in dat land waar problemen zijn gesignaleerd. Uiteraard zal daarbij steeds overwogen moeten worden of de problemen niet zodanig ernstig van aard zijn, dat tot intrekking van de vergunning dient te worden overgegaan.

I

Aan artikel 20, vierde lid, wordt toegevoegd dat de vergunninghouder ook geen betrekkingen mag aanknopen met personen in het buitenland die reeds met andere vergunninghouders betrekkingen onderhouden met het oog op bemiddeling inzake de opnemings van buitenlandse kinderen. Op grond van artikel 22, tweede lid, van het Haags Adoptieverdrag 1993 kunnen landen een verklaring afleggen dat de uitvoering van een aantal taken waarmee de Centrale Autoriteit is belast, wordt toevertrouwd aan personen die aan bepaalde vereisten voldoen.

J

Aan artikel 23, tweede lid, op grond waarvan regels zijn gegeven over het voeren van een deugdelijke administratie en inzake van de desbetreffende bescheiden, wordt toegevoegd dat de vergunninghouder ook inzicht geeft over de kwaliteit van de uitvoering van zijn werkzaamheden. Op deze wijze wordt bewerkstelligd dat de Inspectie jeugdzorg gericht op kwaliteit kan toetsen.

Voorts wordt erin voorzien dat de eisen waaraan de stukken die aan de minister van Justitie moeten worden gezonden, moeten voldoen, ook bij ministeriële regeling (bij of krachtens algemene maatregel van bestuur) kunnen worden gesteld.

K

Ten aanzien van de rechtspersoon die belast is met de verstrekking van algemene voorlichting over interlandelijke adoptie aan de aspirant-adoptiefouders (de rechtspersoon, bedoeld in artikel 5, tweede lid, nieuwe tweede zin) wordt een nieuw hoofdstuk 5B ingevoegd.

In het voorgestelde artikel 24b wordt een uitdrukkelijke wettelijke grondslag voor subsidieverlening gegeven ten behoeve van voornoemde rechtspersoon (de SAV) (zie in dit verband artikel 4:23 van de Algemene wet bestuursrecht). Deze stichting organiseert de algemene voorlichting, bedoeld in artikel 5, tweede lid, maar houdt zich daarnaast ook nog met andere activiteiten die interlandelijke adoptie betreffen bezig. Zij krijgt daarvoor ook al sinds enkele jaren subsidie. Bij ministeriële regeling worden regels gesteld omtrent de aard van deze activiteiten.

Aan voornoemde rechtspersoon worden in het voorgestelde artikel 24c ten behoeve van het toezicht op zijn werkzaamheden dezelfde administratieve verplichtingen gesteld als aan de vergunninghouders. Op deze wijze wordt bewerkstelligd dat de voor het toezicht benodigde informatie voorhanden is.

L

In het voorgestelde artikel 25 wordt het meer inhoudelijke toezicht op de uitvoering van de werkzaamheden van de vergunninghouders aan de Inspectie jeugdzorg (tot 1 januari 2005 en aldus nog in artikel 25 aangehaald: de Inspectie jeugdhulpverlening) toebedeeld. Zie hierover ook de toelichting onder Algemeen. Het toezicht op de artikelen 16, derde lid, en 20, derde lid, op grond waarvan de vergunninghouder geen onevenredig hoge vergoedingen mag betalen voor in verband met zijn bemiddeling verrichte diensten, en op grond waarvan zijn werkzaamheden niet gericht mogen zijn op het maken van winst, alsmede het toezicht op artikel 23 waar het de financiële administratie van de vergunninghouder betreft, wordt niet langer door de Inspectie jeugdzorg uitgeoefend. Daarmee wordt bewerkstelligd dat de Inspectie jeugdzorg zich, evenals ingevolge de toezichtsbepalingen in de Wet op de jeugdzorg, niet richt op toezicht op de financiën, maar dat zij zich in hoofdzaak kan richten op aspecten van kwaliteit en zorgvuldigheid van handelen van de vergunninghouders. Daarmee wordt de Inspectie jeugdzorg een vergelijkbare toezichtstaak toebedeeld als zij heeft ingevolge de Wet op de jeugdzorg.

In het eerste lid wordt het toezicht op de naleving door de vergunninghouders en de rechtspersoon, bedoeld in artikel 5, tweede lid, (SAV) op de voor hen geldende voorschriften, gesteld bij of krachtens de Wobka, met uitzondering van het toezicht op de bedrijfsvoering en het financieel economisch toezicht, alsmede de controle op de rechtmatige en doelmatige besteding van verleende subsidies aan bedoelde rechtspersoon, onder de Inspectie jeugdzorg gebracht. Daarmee wordt het door de Inspectie jeugdzorg uit te oefenen toezicht vormgegeven op een wijze vergelijkbaar met de toezichtstaak, bedoeld in artikel 47, eerste lid, onder b, van de Wet op de jeugdzorg.

In het voorgestelde tweede lid wordt voorzien in een taak voor de Inspectie jeugdzorg om onderzoeken te verrichten naar de kwaliteit in algemene zin van de vergunninghouders en bedoelde rechtspersoon. Deze taak komt overeen met de taak, bedoeld in artikel 47, eerste lid, onder a, van de Wet op de jeugdzorg. Het gaat bij onderzoeken naar de kwaliteit in algemene zin in beginsel niet om toezicht op individuele vergunninghouders, maar om (aspecten van) het functioneren van alle vergunninghouders en de rechtspersoon, bedoeld in artikel 5, tweede lid.

Uit de voorgestelde bepaling volgt dat de door de Inspectie aangewezen ambtenaren de boven toegelichte onderzoeken uit eigen beweging verrichten. Ook kunnen zij deze onderzoeken op verzoek van de minister van Justitie verrichten en wordt in verband hiermee voorzien in een aanwijzingsbevoegdheid. Deze bepalingen zijn wenselijk om bijvoorbeeld de benodigde informatie te kunnen verzamelen, om te bezien of een vergunninghouder nog voldoet aan de bij de vergunning gestelde voorschriften, of dat er redenen zijn om de vergunning in te trekken.

M

Ook de wijziging van artikel 26 houdt verband met de wijzigingen van het door de Inspectie jeugdzorg aangewezen personen uit te oefenen toezicht op de vergunninghouders en de rechtspersoon, bedoeld in artikel 5, tweede lid, (de SAV), waarbij zij op grond van artikel 25, tweede lid, de taak krijgen onderzoeken te verrichten naar de kwaliteit in algemene zin van de vergunninghouders en deze rechtspersoon. Voor de uitoefening van deze taak worden hen dezelfde bevoegdheden toebedeeld als op grond van artikel 47, derde lid, van de Wet op de jeugdzorg.

N

Het nieuwe artikel 26a strekt ertoe ten behoeve van het toezicht op de rechtmatige en doelmatige besteding van verleende subsidies de nodige inlichtingen te ontvangen. Een vergelijkbare bepaling is te vinden in artikel 48 van de Wet op de jeugdzorg.

Artikel II

Voor de voorgestelde bepalingen over de maximumleeftijd van de aspirant-adoptiefouders op het moment van opneming van het kind, de verhoging van de geldigheidsduur van een beginseltoestemming en de geldigheid daarvan voor de opneming van twee kinderen tegelijk, wordt voorgesteld te bepalen dat de wet zoals deze luidde voor de inwerkingtreding van de wijzigingswet van toepassing blijft op beginseltoestemmingen die voor dat tijdstip reeds zijn verleend. In het gezinsonderzoek onderzoekt de Raad voor de Kinderbescherming mede aan de hand van de leeftijd van de aspirant-adoptiefouders of zij geschikt zijn voor de opneming van een buitenlands kind met een bepaalde leeftijd. Het onderzoek vindt dus altijd plaats aan de hand van een indicatie van de leeftijd van zowel de aspirant-adoptiefouders als van het adoptiefkind. Onder de huidige regeling kunnen aspirant-adoptiefouders van tweeënveertig jaar en ouder alleen oudere kinderen opnemen. Stel dat een echtpaar, waarvan de jongste tweeënveertig jaar en de oudste drieënveertig jaar oud is, geschikt is bevonden om een kind van bijvoorbeeld vier jaar oud op te nemen, dan houdt dit niet automatisch in dat zij ook geschikt zijn om een jonger kind, bijvoorbeeld een baby, op te nemen; een mogelijkheid die zij ingevolge de voorgestelde leeftijdsriteria wel krijgen. Om te bezien of zij daartoe geschikt zijn, is aanvullend onderzoek nodig. Als de beginseltoestemming wordt verleend voor een periode in de loop waarvan een van de aspirant-adoptiefouders de leeftijd van zesenvieftig jaren bereikt, dan wordt de geldigheidsduur van de beginseltoestemming daartoe ingevolge het huidige recht beperkt. Dat wordt in de beginseltoestemming vermeld. Het is om deze redenen van belang dat de huidige wet op reeds verleende beginseltoestemmingen van toepassing blijft. Wel zijn verzoeken om een nieuwe beginseltoestemming aan de gewijzigde wettelijke bepalingen onderworpen. In dat geval hoeft niet opnieuw de algemene voorlichting te worden gevolgd. Bij het verzoek om verlenging van de beginseltoestemming, alsmede om een nieuwe beginseltoestemming, kan door de Raad voor de Kinderbescherming aanvullend onderzoek naar de geschiktheid worden gedaan.

Ingevolge artikel II, tweede lid, wordt het leveren van een bijdrage in de kosten van het gezinsonderzoek van toepassing op die verzoekers die op het moment van inwerkingtreding van de

wet nog niet de algemene voorlichting hebben genoten en derhalve nog geen noodzakelijke kosten hebben gemaakt.

Tot slot wordt in artikel II, derde lid, voorzien in een overgangsregeling voor die vergunninghouders die op het moment van inwerkingtreding van de wet reeds in niet-verdragslanden bemiddelingswerkzaamheden verrichten. Indien een vergunninghouder de machtiging, bedoeld in artikel 15, tweede lid, binnen drie maanden na inwerkingtreding van de wet verzoekt, kan hij tot aan het moment dat over het toekennen van deze machtiging wordt beslist, zijn bemiddelingswerkzaamheden in deze landen voortzetten.

De Minister van Justitie,